

**การศึกษาการเตรียมความพร้อม ปัญหาและความ
ต้องการสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น
ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออก**

**Preparation, Problems and Needs of Local Education
Administration According to the 1999 Education Act of Sub-
district Administration in the Eastern Region**

สุชาติ ศรีโสภาภรณ์ *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการเตรียมความพร้อม ปัญหาและความต้องการ สำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออก โดยกลุ่มตัวอย่างคือ ประธาน คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวง

มหาดไทย เขตภาคตะวันออก โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของประชากรของ แต่ละจังหวัด จำนวน 300 คน โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา จำนวนกลุ่มตัวอย่างของ ยามาเน (Yamane) ดังนี้ คือ จังหวัดชลบุรี (49 คน) ฉะเชิงเทรา (55 คน) นครนายก (25 คน) ปราจีนบุรี (34 คน) สระแก้ว (33 คน) ระยอง (36 คน) จันทบุรี (46 คน) และตราด (22 คน) เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยได้แก่

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี

แบบสอบถาม การศึกษาการเตรียมความพร้อม ปัญหาและความต้องการสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในแต่ละด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการจัดโครงสร้างหน่วยงานดูแลและรับผิดชอบการจัดการศึกษา และการจัดหาบุคลากรทางการศึกษา เข้ามาทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมอยู่ในระดับน้อย

2. องค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัญหาสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

3. องค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในแต่ละด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นความต้องการที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานรับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาของท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง

Abstract

This study investigated the preparation, problems and needs of local education administration according to the 1999 Education Act of subdistrict administration in the eastern region.

The sample comprised of 300 heads of subdistrict administration, stratified randomly selected from the population of the heads of subdistrict administration in the eastern region

It was found that 1. The subdistrict administrations have prepared for the local education administration at the moderate level except the preparation of structural organization for overseeing the local education, and the preparation of personnel which are less prepared (low level) 2. The subdistrict administrations have moderate problems on administering the local education 3. The subdistrict administrations have high need to administer the local education, except for taking responsibility of overseeing the local education which the need is moderate.

ความเป็นมา

การจัดการศึกษาของรัฐบาลไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถในการ ประกอบอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 1-59)

ในการพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความเจริญก้าวหน้า อย่างรวดเร็วและกระทันหัน โดยไม่รู้เท่าทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน จึงทำให้สภาพเศรษฐกิจและสังคมของไทยตกต่ำอย่างไม่เคยประสบมาก่อนในช่วง พ.ศ.2540-2544 ซึ่งทำให้

เกิดวิกฤติปัญหาเศรษฐกิจ โดยได้มีการวิเคราะห์
 วิเคราะห์กันอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับคุณภาพ
 ในการพัฒนาคน จนได้ข้อสรุปว่าควรจะได้มีการ
 การปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบเพื่อพัฒนาคนให้มี
 คุณภาพตามความต้องการของสังคมโดยการให้มีการ
 กระจายอำนาจในการจัดการศึกษาลงไปสู่เขต
 พื้นที่การศึกษา (คณะกรรมการการศึกษา
 สภาผู้แทนราษฎร. 2544 :12-13) และโดย
 เฉพาะอย่างยิ่งในชนบทที่ห่างไกลซึ่งมีหน่วยงาน
 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องโดยตรง
 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
 โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะได้รับมอบการ
 กระจายอำนาจในการจัดการศึกษาให้สามารถ
 ดำเนินการได้อย่างเต็มที่ โดยการดูแลการจัดการ
 ศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ
 ศึกษาปฐมวัยในระยะเริ่มต้นและเมื่อมีความ
 พร้อมก็สามารถจัดการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นได้
 ตามมาตรา 18 มาตรา 41 และมาตรา 42 (สำนัก
 เลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2542 : 6-13) ซึ่งเมื่อ
 พิจารณาย้อนหลังกลับไปในอดีตจะเห็นว่า
 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งองค์การ
 บริหารส่วนตำบลจะมีบทบาทหน้าที่เน้นหนัก
 ไปในด้านการพัฒนาด้านการจัดสาธารณะ
 ประโยชน์ให้กับท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ซึ่งถือว่าเป็น
 ประสิทธิภาพที่มีมานาน แต่จะพบว่ามัก
 ไม่ค่อยได้มีบทบาทเกี่ยวกับการจัดการศึกษามากนัก
 (คณิน บุญสุวรรณ. 2539 : 27-29) เมื่อมีการปฏิรูป
 การศึกษาทั้งระบบ ทำให้องค์การบริหารส่วน
 ตำบลซึ่งเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
 เป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนและ
 ประชาชนมากที่สุด จึงต้องมีบทบาทที่สำคัญใน

การดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้กับท้องถิ่น
 และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
 (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
 2543 : 45) ซึ่งบทบาทดังกล่าวส่งผลกระทบ
 ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างมากโดย
 เฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับประสิทธิภาพด้านการ
 จัดการศึกษา ซึ่งเมื่อมีการกระจายอำนาจอย่าง
 สมบูรณ์ลงไปก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ
 มากมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร การเงิน
 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา
 ซึ่งยังขาดความเข้าใจเป็นอย่างมาก (พิณสุดา
 สิริขันธ์ และสมศักดิ์ คลประสิทธิ์. 2541 : 102-
 104 ; อุทัย หิรัญโต. 2524 : 187-192)
 รวมทั้งปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน
 ตำบล (สถาบันดำรงราชานุภาพ. 2539 : 105-107)
 และปัญหาการถ่ายโอนสถานศึกษาให้อยู่ในความ
 ดูแลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนัก
 งานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2544 : 19-20)
 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเตรียมความพร้อม
 ปัญหาและความต้องการสำหรับการจัดการศึกษา
 ระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา
 แห่งชาติ พ.ศ.2542 ขององค์การบริหารส่วน
 ตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ได้ทราบถึง
 การเตรียมความพร้อม ปัญหาและความต้องการ
 ในด้านต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล
 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำหรับใช้เป็น
 แนวทางในการดำเนินงานให้กับองค์การบริหาร
 ส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการรองรับการ
 กระจายอำนาจในการจัดการศึกษาในอนาคต
 เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความสามารถ
 ในการเป็นหน่วยงานในท้องถิ่นที่ช่วยให้การจัด

การศึกษาสามารถเคลื่อนตัวไปได้จนเกิดผลที่เป็นรูปธรรมและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน ประชาชน และหน่วยงานการศึกษาในท้องถิ่นในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออก

2. เพื่อศึกษาปัญหาสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออก

3. เพื่อศึกษาความต้องการสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออก

4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับด้านโครงสร้างการบริหาร ด้านบุคลากรและด้านงบประมาณ สำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออก

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร คือ ประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เขตภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี (71 คน) ฉะเชิงเทรา (79 คน) นครนายก (36 คน)

ปราจีนบุรี (49 คน) สระแก้ว (48 คน) ระยอง (52 คน) จันทบุรี (66 คน) และตราด (32 คน) รวมทั้งสิ้นจำนวน 433 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยของแต่ละจังหวัดในเขตภาคตะวันออก ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของประชากรแต่ละจังหวัดจำนวน 300 คน โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane, 1960: 1088-1089) ได้ดังนี้คือ จังหวัดชลบุรี (49 คน) ฉะเชิงเทรา (55 คน) นครนายก (25 คน) ปราจีนบุรี (34 คน) สระแก้ว (33 คน) ระยอง (36 คน) จันทบุรี (46 คน) ตราด (22 คน)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อการศึกษาการเตรียมความพร้อม ปัญหาและความต้องการสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) ดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลการเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออก จำนวน 12 ประเด็น

2. เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 6 ประเด็น

3. เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 13 ประเด็น และข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับด้านโครงสร้างการบริหาร ด้านบุคลากรและด้านงบประมาณ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาถึงประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ชุด

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองในทุกจังหวัด โดยใช้ระยะเวลา 2 เดือน ซึ่งสามารถรวบรวมข้อมูลได้ครบ 300 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 ข้อมูลจากประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชลบุรี จำนวน 49 ชุด

2.2 ข้อมูลจากประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 55 ชุด

2.3 ข้อมูลจากประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก จำนวน 25 ชุด

2.4 ข้อมูลจากประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 34 ชุด

2.5 ข้อมูลจากประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว จำนวน 33 ชุด

2.6 ข้อมูลจากประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดระยอง จำนวน 36 ชุด

2.7 ข้อมูลจากประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดจันทบุรี จำนวน 46 ชุด

2.8 ข้อมูลจากประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดตราด จำนวน 22 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้สถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ในการวิเคราะห์ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่ามัธยฐานเลขคณิตของประคอง กรรณสูต

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. องค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในแต่ละด้าน

ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการจัดโครงสร้างหน่วยงานดูแลและรับผิดชอบการจัดการศึกษาและการจัดหาบุคลากรทางการศึกษาเข้ามาทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมอยู่ในระดับน้อยดังนี้

1.1 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับความเข้าใจเกี่ยวกับสาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก มีการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น โดยมีความเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ชัดเจนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.98$)

1.2 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับผลกระทบของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ต่อการจัดการศึกษาในท้องถิ่นพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก มีการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น โดยมีความคิดเห็นว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.98$)

1.3 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการได้รับทราบบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก มีการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น โดยมีการรับทราบบทบาทเกี่ยวกับการศึกษาขององค์การบริหาร

ส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.02$)

1.4 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างหน่วยงานดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก มีการเตรียมพร้อมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น โดยมีการจัดโครงสร้างหน่วยงานดูแล รับผิดชอบการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลของแต่ละจังหวัดอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.32$) โดยจังหวัดชลบุรีและจังหวัดตราด ได้มีการจัดโครงสร้างอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.57$) และ ($\bar{x}=2.55$)

1.5 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการวางแผนการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางและจากท้องถิ่นเพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก มีการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น โดยได้มีการวางแผนการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางและจากท้องถิ่นเพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษาเกือบทุกจังหวัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.63$) โดยที่จังหวัดนครนายก มีการวางแผนจัดสรรงบประมาณอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.36$)

1.6 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการจัดเตรียมหาบุคลากรทางการศึกษาเข้ามาทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก มีการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น โดยมีการจัดเตรียมหา

บุคลากรทางการศึกษาเข้ามาทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.20$)

1.7 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการจัดเตรียมวางแผนการดำเนินงานการจัดการศึกษาในท้องถิ่น พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก มีการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น โดยมีการจัดเตรียมวางแผนดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.53$) โดยที่จังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี สระแก้วและจันทบุรี ยังมีการวางแผนการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

1.8 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการจัดให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการดำเนินการจัดการศึกษาให้กับชุมชน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก มีการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษา โดยที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการดำเนินการจัดการศึกษาให้ชุมชนไปบ้างแล้วระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.59$) โดยที่จังหวัดนครนายกและสระแก้วยังมีการดำเนินการน้อย

1.9 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการติดต่อประสานงานและประชุมกับองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก มีการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น โดยมีการติดต่อประสานงาน ประชุมกับองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นอยู่บ้างในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.85$)

1.10 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับความสามารถในการดูแลการจัดการศึกษาให้เกิดผลเป็นรูปธรรมภายในระยะเวลา 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ.2545-2549) พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก มีการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น โดยให้ความเห็นว่าจะสามารถรับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาให้เกิดผลเป็นรูปธรรมภายใน 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ.2545-2549) ได้ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.29$)

1.11 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับความสามารถในการดูแลการจัดการศึกษาให้เกิดผลเป็นรูปธรรมภายในระยะเวลา 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2545-2554) พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก มีการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น โดยให้ความเห็นว่าจะสามารถรับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาให้เกิดผลเป็นรูปธรรมภายในระยะเวลา 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ.2545-2554) ได้เป็นผลอย่างยิ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.76$)

1.12 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการสำรวจองค์กรที่อยู่ในตำบลในแต่ละจังหวัดที่สามารถให้เงินทุนหรือทรัพยากรที่นำมาสนับสนุนการจัดการศึกษาของท้องถิ่น พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความคิดเห็นว่าองค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ในตำบลในแต่ละจังหวัดสามารถให้เงินทุนหรือทรัพยากรต่าง ๆ ที่นำมาสนับสนุนการจัดการศึกษาของท้องถิ่นได้พอสมควรโดยจะเห็นได้ว่าองค์กรต่าง ๆ ทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นประชาชน โรงเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนระดับ

มัธยมศึกษา สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งของเอกชนและรัฐบาล โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งท่องเที่ยว โรงพยาบาล สถานีอนามัย วัดและสหกรณ์การเกษตร องค์การทั้งหลายเหล่านี้มีศักยภาพที่สามารถให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาได้พอสมควรหากองค์การบริหารส่วนตำบลของแต่ละจังหวัดจะดำเนินการรับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาของท้องถิ่นของตนเอง

2. องค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัญหาสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

2.1 ปัญหาด้านความเข้าใจชัดเจนในโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาความเข้าใจเกี่ยวกับความชัดเจนในโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีความเข้าใจชัดเจนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.25$)

2.2 ปัญหาด้านความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.19$)

2.3 ปัญหาด้านความรู้และคุณภาพทางการศึกษาของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัญหาด้านความรู้และคุณภาพ

ทางการศึกษาของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.33$) โดยองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดฉะเชิงเทราจะมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.53$)

2.4 ปัญหาด้านจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่สามารถช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นที่ปรึกษาด้านการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัญหาเกี่ยวกับจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่สามารถช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นที่ปรึกษาด้านการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.24$)

2.5 ปัญหาด้านแหล่งเงินงบประมาณที่ใช้ในการบริหารและการจัดการศึกษาในท้องถิ่นพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัญหาเกี่ยวกับแหล่งเงินงบประมาณในการบริหารและการจัดการศึกษาในท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.79$)

2.6 ปัญหาด้านการจัดหาและระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาสนับสนุนการจัดการศึกษาในท้องถิ่นพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดหาและระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาสนับสนุนการจัดการศึกษาในท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.96$)

3. องค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในแต่ละด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นความต้องการที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

ชอบดูแลการจัดการศึกษาของท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

3.1 ความต้องการเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในปรัชญาการศึกษา พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันออกมีความต้องการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาในระดับมาก ($\bar{x}=4.03$)

3.2 ความต้องการเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกมีความต้องการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรในระดับมาก ($\bar{x}=4.08$)

3.3 ความต้องการเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันออกมีความต้องการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในระดับมาก ($\bar{x}=4.23$)

3.4 ความต้องการเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารและการจัดการศึกษา พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกมีความต้องการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาในระดับมาก ($\bar{x}=4.23$)

3.5 ความต้องการเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษา พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกมีความต้องการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างการบริหารและจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับมาก ($\bar{x}=4.24$)

3.6 ความต้องการเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันออก มีความต้องการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับมาก ($\bar{x}=4.13$)

3.7 ความต้องการเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่น พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก มีความต้องการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นในระดับมาก ($\bar{x}=4.21$)

3.8 ความต้องการเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในด้านบทบาทและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก มีความต้องการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในระดับมาก ($\bar{x}=4.15$)

3.9 ความต้องการเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชน ชุมชน หน่วยงานและองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก มีความต้องการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชน ชุมชน หน่วยงานและองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับมาก ($\bar{x}=4.17$)

3.10 ความต้องการด้านบุคลากรทางการศึกษาประเภทเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ เพื่อทำงานด้านการจัดการศึกษาในองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันออก มีความต้องการบุคลากรทางการศึกษาประเภท เจ้าหน้าที่ นักวิชาการ เพื่อทำงานด้านการจัดการศึกษาในองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$)

3.11 ความต้องการด้านบุคลากรทางการศึกษาประเภทผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเป็นที่ปรึกษาด้านการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันออก มีความต้องการบุคลากรทางการศึกษาประเภทผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเป็นที่ปรึกษาด้านการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$)

3.12 ความต้องการด้านพัฒนาบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้และคุณวุฒิทางด้านการบริหารและการจัดการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันออก มีความต้องการที่จะพัฒนาบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้และคุณวุฒิทางด้านการบริหารและการจัดการศึกษาในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$)

3.13 ความต้องการด้านจำนวนเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากส่วนกลางและจากท้องถิ่นในการบริหารและจัดการศึกษา พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันออก มีความต้องการจำนวนเงินงบประมาณที่ได้จัดสรรจากส่วนกลางและจากท้องถิ่นในการบริหารและจัดการศึกษาในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$)

3.14 ความต้องการที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาของท้องถิ่น พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันออก มีความต้องการที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาของท้องถิ่นในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$)

สำหรับข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับด้านโครงสร้างการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่ประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกได้ให้ข้อเสนอมีดังนี้

ด้านโครงสร้าง องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาด โครงสร้างการบริหารด้านการศึกษา และควรมีการปรับตำแหน่งให้มีเจ้าหน้าที่หรือนักวิชาการที่โอนมาจากหน่วยงานการศึกษาเข้ามาช่วยดำเนินงานและควรยกระดับความรู้ความสามารถของประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้สูงขึ้นหรือให้ได้รับการอบรมความรู้ด้านการศึกษามากขึ้นและควรจะต้องมีผู้มีความรู้ความสามารถเข้ามาเป็นที่ปรึกษาหรือผู้ช่วยบริหารการจัดงานด้าน การศึกษา

ด้านบุคลากร กระทรวงศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมควรมีการพิจารณาจัดสรรบุคลากรทางการศึกษาเข้ามาเป็นที่ปรึกษา แนะนำ วางแผน การดำเนินการจัดการศึกษาของท้องถิ่นร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดการประชุมและอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการจัดการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาแก่

บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อที่จะ
ได้รับความเข้าใจที่ตรงกันกับหน่วยงานทางการศึกษา
อื่นๆ และสามารถร่วมมือกันในการจัดการศึกษา
ให้กับท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

ด้านงบประมาณ รัฐบาลโดยสำนักงาน
ประมาณแผ่นดินควรมีการจัดสรรงบประมาณให้
เพียงพอและเป็นธรรม เหมาะสมกับองค์การ
บริหารส่วนตำบลของแต่ละจังหวัด เพื่อจะได้
สามารถดำเนินการบริหารการจัดการศึกษาและ
การจัดหาบุคลากรทางการศึกษาเข้ามารับผิดชอบ
ดำเนินการ นอกจากนี้ควรมีการจัดประชุมให้
ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณในด้านการ
จัดการศึกษาเพื่อที่องค์การบริหารส่วนตำบล
จะสามารถนำงบประมาณไปใช้ในด้านการจัดการ
ศึกษาของท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมต่อไป

สำหรับข้อเสนอแนะอื่น ๆ องค์การ
บริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกได้ให้ข้อเสนอ
แนะว่า กระทรวงศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ควรมีบทบาทในการดำเนินงานร่วมมือประสาน
กับหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานอื่น
ที่เกี่ยวข้อง ให้ได้มีการจัดประชุมทำความเข้าใจ
และข้อตกลงในเรื่องการถ่ายโอนบุคลากรทางการ
ศึกษาทั้งในส่วนหน่วยงานและโรงเรียนเพื่อช่วย
ดำเนินการด้านการจัดการศึกษา โดยให้มีการ
ประชุมระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารใน
ท้องถิ่น เพื่อหาแนวทางความร่วมมือและการให้
การอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างการบริหาร
การศึกษาและการบริหารจัดการศึกษาในท้องถิ่น
นอกจากนี้ควรมีการประชุมสัมพันธและให้ข้อมูล
ข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้แก่
ประชาชนในท้องถิ่นได้รับทราบถึงบทบาทในการมี

ส่วนร่วมของประชาชน เพื่อช่วยกระตุ้นและปลัก
ดันให้การจัดการศึกษาในท้องถิ่นเป็นรูปธรรมได้โดย
เร็วเพื่อสนองตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการ
ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัด
ต่าง ๆ ในภาคตะวันออก ยังไม่มีการเตรียมความ
พร้อมที่ดีพอ ในการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น
ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542 เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล
ของแต่ละจังหวัดยังไม่มีความเข้าใจที่ชัดเจนใน
บทบาท หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
การจัดโครงสร้างการบริหารและการรับผิดชอบดูแล
การจัดการศึกษา การวางแผนการดำเนินงาน
การจัดงบประมาณ การเตรียมบุคลากร
การประสาน ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นและ
ชุมชนในการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารและจัด
การศึกษาตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542 ซึ่งได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนนั้น
อาจเป็นเพราะว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารจาก
ส่วนกลางในเรื่องการกระจายอำนาจทางการศึกษา
ไปสู่ท้องถิ่นยังไม่ดีพอและกระแสการ
เปลี่ยนแปลงและการเคลื่อนไหวในเรื่อง
ดังกล่าวยังมีไม่มากพอจึงยังไม่ทำให้เกิดความ
ตื่นตัวขึ้นในท้องถิ่นซึ่งมีความสอดคล้องกับรายงาน
การวิจัยของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
(2539: 67-72) ที่พบว่า ความพร้อมด้านบุคลากร
และวัสดุอุปกรณ์ของหน่วยงานสนับสนุนการ
ศึกษาในท้องถิ่นของเขตการศึกษา 12 ยังไม่
มีความพร้อม นอกจากนี้การกระจายอำนาจใน
ส่วนของกระทรวงศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ที่ต้องการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนตำบลของแต่ละจังหวัด เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากร ครู อาจารย์ ผู้นำชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ก็ยังไม่มีข้อมูลชัดเจนเพียงพอ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2543 : 22) เนื่องจากพิจารณาแล้วพบว่า ยังมีข้อเสียหลายประการ ในการที่จะกระจายอำนาจด้านการบริหารการศึกษา ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พินสุดา สิริรังศรี และสมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. 2541 : 165-166) จึงส่งผลทำให้เกิดผลกระทบต่อการจัดการในด้านต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างมาก

2. องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก ยังมีปัญหาสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 อยู่บ้าง เนื่องจากเป็นเรื่องที่ใหม่ซึ่งต้องใช้เวลาอีกระยะหนึ่ง ในการสร้างความเข้าใจในการทำงานทางด้านการจัดการศึกษา แต่เนื่องด้วยปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนตำบลได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในท้องถิ่นบ้างแล้วโดยการให้การสนับสนุนแก่ชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งถือว่าได้รับทราบและเห็นปัญหาของท้องถิ่นพอสมควร ซึ่งบางเรื่องสามารถแก้ไขดำเนินการได้ และบางเรื่องยังต้องอาศัยทำความเข้าใจต่อไปอีก ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของสถาบันดำรงราชานุภาพ (2539 : 98-107) ที่พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาการบริหารในด้านโครงสร้างและระบบงาน ด้านการบริหารบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการบริหารการคลังและงบประมาณ ซึ่งเป็นปัญหา

ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 49-55) และอุทัย หิรัญโต (2524 : 187) ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างมากสำหรับการบริหารงานด้านต่าง ๆ และการบริหารงานด้านการจัดการศึกษา รวมทั้งด้านการบริหารวัสดุ รวมไปถึงปัญหาในการกำกับดูแลของอำเภอและจังหวัด จึงทำให้เป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการรับผิดชอบการจัดการศึกษาของท้องถิ่นในขณะนี้

3. องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก มีความต้องการปัจจัยหลายด้านสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งได้แก่ ความต้องการด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา เช่น ปรัชญาการศึกษา หลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ความต้องการด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริการการศึกษา อาทิเช่น การบริหารและการจัดการศึกษา การจัดโครงสร้างการบริหารและจัดการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่น หลักการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่น บทบาทและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษา ความต้องการด้านบุคลากร อาทิเช่น บุคลากรทางการศึกษาที่เข้ามาดำเนินการจัดการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษา การพัฒนาบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีคุณวุฒิและความรู้ทางการศึกษา : ความต้องการด้านงบประมาณยังมี

ความต้องการการเงินและงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนกลางมากขึ้น เพื่อสามารถนำไปดำเนินการในการจัดการศึกษาท้องถิ่นและด้านบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษา ซึ่งยังมีความเข้าใจชัดเจนไม่มากนัก ซึ่งมีความสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของสถาบันดำรงราชานุภาพ (2539 : 105-107) ที่พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีข้อจำกัดในการกำหนดโครงสร้างทางการบริหาร ซึ่งส่งผลต่อการเตรียมบุคลากรเข้ามาช่วยงานความอิสระในการบริหารการเงินและการคลังมีน้อยเนื่องจากมีความเข้าใจในระเบียบวิธีปฏิบัติไม่ถูกต้องและรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลยังมีน้อยเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งยังขาดประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาซึ่งมีความสอดคล้องกับรายงานสรุปผลการสัมมนาของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2544 : 19) พบว่า มีปัญหาการถ่ายโอนสถานศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการบริหารจัดการที่ต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบ ซึ่งข้อจำกัดต่าง ๆ นี้ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความต้องการที่จะได้รับความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำไปดำเนินการเตรียมการเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้กับท้องถิ่นในโอกาสเร็วนี้ เพื่อที่องค์การบริหารส่วนตำบลของแต่ละจังหวัดในภาคตะวันออกจะสามารถดำเนินการจัดการศึกษาในท้องถิ่นให้สามารถเคลื่อนตัวไปได้และเกิดผลที่เป็นรูปธรรมได้อย่างรวดเร็วภายในระยะเวลาอันใกล้ต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง การศึกษา

การเตรียมความพร้อมปัญหาและความต้องการสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ขององค์การบริหารส่วนในภาคตะวันออก ทำให้ผู้วิจัยได้รับทราบข้อมูลและปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออก ซึ่งพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกส่วนใหญ่ยังมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับสาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในท้องถิ่น การวางแผนการจตุรระบบประมาณจากส่วนกลางและจากท้องถิ่นเพื่อใช้ในการจัดการศึกษา การวางแผนการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในท้องถิ่น การติดต่อประสานงานและประชุมกับองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น และองค์กรที่อยู่ในตำบลที่สามารถให้เงินทุนหรือทรัพยากรสนับสนุนการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ยกเว้นด้านการจัดโครงสร้างหน่วยงานดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลและการจัดเตรียมจัดหาบุคลากรทางการศึกษาเข้ามาทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบล มีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับน้อยซึ่งในประเด็นการเตรียมความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออก ในประเด็นต่าง ๆ นั้น ผู้วิจัยมีความเห็นและข้อเสนอแนะว่า ในด้านการเตรียมความพร้อมที่เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างการบริหาร การดูแลการจัดการศึกษาและการ

ประสานงานต่าง ๆ องค์การบริหารส่วนตำบลของแต่ละจังหวัดควรเป็นผู้จัดวางโครงสร้างเอง โดยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นที่ปรึกษาสำหรับความพร้อมด้านบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการประสานงานกับส่วนการศึกษาของจังหวัด เช่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสามัญศึกษาจังหวัดของแต่ละจังหวัดให้เป็นที่ยอมรับในขณะเริ่มต้น

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความเข้าใจในโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้และคุณวุฒิทางการศึกษาของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่สามารถช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นที่ยอมรับด้านการศึกษา แหล่งเงินงบประมาณที่ใช้ในการบริหาร และการจัดการศึกษาในท้องถิ่น การจัดหาและระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาสนับสนุนการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ซึ่งในประเด็นปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นและข้อเสนอแนะว่า ในด้านที่เกี่ยวข้องกับความรู้และคุณวุฒิทางการศึกษาของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้สถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ของแต่ละจังหวัดได้แก่

มหาวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏ ช่วยดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และคุณวุฒิที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนเป็น ที่ปรึกษาด้านการศึกษาให้ด้วย และโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุนบุคลากรครูเข้าไปเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาในองค์การบริหารส่วนตำบลในระยะเริ่มต้น สำหรับด้านงบประมาณการบริหารและการจัดการศึกษาในท้องถิ่น ควรมีการประสานงานขอรับการสนับสนุนจากงานคลังของแต่ละจังหวัด และการจัดหาระดมทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อมาสนับสนุนการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ควรขอความร่วมมือจากประชาชนและกลุ่มแม่บ้านและหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น

สำหรับความต้องการขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความต้องการสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในแต่ละด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความต้องการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การบริหารและการจัดการศึกษา การจัดโครงสร้างการบริหาร และการจัดการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา หลักการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่น บทบาทและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชน ชุมชน หน่วยงาน ความต้องการบุคลากรทางการศึกษาประเภทเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ

เพื่อทำงานด้านการจัดการศึกษาในองค์การบริหารส่วนตำบล ความต้องการบุคลากรทางการศึกษาประเภทผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเป็นที่ปรึกษาด้านการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ความต้องการที่จะพัฒนาบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้และคุณวุฒิทางด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ความต้องการจำนวนเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากส่วนกลางและจากท้องถิ่นในการบริหารและจัดการศึกษา ยกเว้นความต้องการที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาของท้องถิ่น มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในประเด็นความต้องการขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นและข้อเสนอแนะว่า ในด้านความต้องการที่เกี่ยวกับการได้รับความรู้ด้านการจัดการทำหลักสูตร การบริหารและจัดการศึกษา การจัดโครงสร้าง การบริหารและการจัดการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ควรให้หน่วยงานกระทรวงศึกษาธิการและวัฒนธรรมหรือหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลในระดับจังหวัด ได้จัดการอบรมให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ กับองค์การบริหารส่วนตำบลของแต่ละจังหวัดอย่างทั่วถึง สำหรับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาประเภทเจ้าหน้าที่ นักวิชาการที่ทำงานด้านการจัดการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจและมีคุณวุฒิที่สูงขึ้น ควรให้สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ได้แก่มหาวิทยาลัยและสถาบันราชภัฏ ให้ความร่วมมือเป็นพิเศษในการรับบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามาศึกษา

ในโครงการความร่วมมือพิเศษ รวมทั้งให้ความร่วมมือเป็นที่ปรึกษาด้านการบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย สำหรับความต้องการด้านงบประมาณที่จัดสรรจากส่วนกลางและจากท้องถิ่น ในการบริหารและการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ควรให้งานคลังของแต่ละจังหวัดและสำนักงานงบประมาณแผ่นดิน ได้มีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในการสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดการศึกษาของแต่ละท้องถิ่นอย่างเท่าเทียมกันและมีความทั่วถึง ซึ่งจะสามารถช่วยให้้องค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความพร้อมที่จะจัดการศึกษาให้เป็นรูปธรรมและมีศักยภาพสามารถดำเนินการจัดการศึกษาให้กับท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพมากที่สุดต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยต่อไป

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไปดังนี้

1.1 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการประเมินและติดตามผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.2 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบของโรงเรียนในท้องถิ่นจากการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เอกสารอ้างอิง

- กมล สดประเสริฐ. (2541). รายงานการวิจัยประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.... การศึกษาก่อนพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- กิริติพงศ์ แนวมาลีและวิน พรหมแพทย์. (2539). ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่นสำหรับเยาวชน. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา.
- กลุ่มงานกฎหมาย สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). รายงานการศึกษาวิเคราะห์เพื่อการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในกรอบภารกิจของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานกฎหมาย. สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). การกระจายอำนาจทางการศึกษาการเมืองและฉันทานุมัติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2542). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง โครงสร้างการบริหารการศึกษา ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี. กรุงเทพฯ : ที.พี.พรินท์ จำกัด.
- คณะกรรมการธิการ สภาผู้แทนราษฎร. (2544). รายงานสรุปผลการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “การปฏิรูปการศึกษา : ประเด็นปัญหาที่ยังไม่ลงตัว” เมื่อวันศุกร์ที่ 21 กันยายน 2544 ณ อาคารเฉลิมพระบารมี 50 ปี. กรุงเทพฯ : ฝ่ายประชุม 5 กองกรรมาธิการ 2 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2546). “การกระจายอำนาจทางการคลังสู่ท้องถิ่น” ในเอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการประจำปี ครั้งที่ 4 หมายเลข 9. หน้า 2-3. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจการเมืองจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดำรงราชานุภาพ, สถาบัน. (2539). รายงานการวิจัยเรื่อง บทบาทและความสัมพันธ์ของส่วนราชการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- _____. (2539). รายงานการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : สถาบันดำรงราชานุภาพ กองวิชาการและแผน.
- ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน. (2544). ภาคผนวก 5 รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- พิณสุดา สิริรังศรี และสมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2541). รายงานการวิจัยประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.... องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.

- เพ็ญแข ประจันปัจฉิม และคณะ. (2541). รายงานการวิจัยประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ: บทบาทของหน่วยงานอื่นของรัฐกับการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล.
รุ่ง แก้วแดง. (2543). ปฏิบัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักงาน. (2544). “ปัญหาการถ่ายโอนสถานศึกษาไปยังองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น” ในรายงานสรุปผลการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษา:
ประเด็นปัญหาที่ยังไม่ลงตัว. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
วิชาการ, กรม. (2539). รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินสภาพความพร้อมของท้องถิ่นในการขยาย
การศึกษาพื้นฐาน 12 ปี (โครงการวิจัยร่วมระหว่างกรมวิชาการและกรมสามัญศึกษา).
กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- อภิชัย พันธุเสน. (2536). “ถึงเวลาแล้วที่จะต้องกระจายอำนาจการจัดการศึกษา”, ก้าวไกล. ฉบับที่ 9 :
มกราคม.
- Halasz, Gabor. (1992). “The Policy of School Autonomy and Reform of Education Administration:
Hungarian Changes in East - European Perspectives.” **Paper presented at the Eighth
Word Congress of Comparative Education.** July 8-14 Prague.
- Hanson, Mark E. (1989). “Education, Administrative Development and Democracy in Spain.”
Internation Journal of Educational Development. 9(2) : 127-138. Spain.
- Holloway, William V. (1951). **State and Local Government in the United States.** New York :
Mc Graw Hill.
- Lange, David. (1988). “Tomorrow’s Schools : The Reform of Education Administration in
New Zealand. Ministry of Education,”. Wellington, New Zealand.
- Mongtagu, Harris G. (1984). **Comparative Local Government.** Great Britain : William Brendon and
Son Ltd.,
- Robson, William A. (1953). “Local Government” in Encyclopaedia of Social Science, Vol. X
New York : The Macmillan Company.
- Ruscoe, G.C. (1963). **Dysfunctionality in Jamaican Education.** Ann Arbor: School of Education,
University of Michigan.
- Wit, Daniel. (1967). **A Comparative Survey of Local Government. and Administration.**
Bangkok : Kurusapha Press.

